

Vanemlik vastutus - Saksamaa

SISUKORD

- 1 Mida tähendab õiguslik termin „vanemlik vastutus“ igapäevaelus? Millised on vanemliku vastutuse kandja õigused ja kohustused?
- 2 Kellel lasub üldjuhul vanemlik vastutus lapse eest?
- 3 Kui vanemad ei ole suutelised või ei soovi lapse eest vanemlikku vastutust kanda, kas nende asemele võib määrata mõne teise isiku?
- 4 Kuidas lahendatakse vanemliku vastutuse küsimus, kui vanemad lasevad abielu lahutada või elavad lahus?
- 5 Kui vanemad sõlmivad vanemliku vastutuse küsimuses kokkuleppe, siis milliseid vorminõudeid peavad nad järgima, et kokkulepe oleks õiguslikult siduv?
- 6 Kuidas on võimalik vanemliku vastutuse küsimust kohtuväliselt lahendada, kui vanemad ei jõua kokkuleppele?
- 7 Kui vanemad pöörduvad kohtusse, milliseid last käsitlevaid otsuseid saab kohus teha?
- 8 Kui kohus otsustab, et lapse eestkostjaks jääb üks vanem, kas see tähendab, et see vanem võib kõiki lapsega seotud asju otsustada ilma neid enne teise vanemaga arutamata?
- 9 Kui kohus määrab lapse vanemate ühise eestkoste alla, mida see igapäevaelus tähendab?
- 10 Millisesse kohtusse või ametiasutusse peab esitama avalduse seoses vanemliku vastutusega? Milliseid vorminõudeid peab järgima ning millised dokumendid avaldusele lisama?
- 11 Milline on menetluse kord sellistes asjades? Kas on võimalik kohaldada kiirmenetlust?
- 12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?
- 13 Kas vanemliku vastutuse kohta tehtud otsuse saab edasi kaevata?
- 14 Teatavatel juhtudel võib osutada vajalikuks taotleda kohtult või mõnelt muult ametiasutuselt vanemlikku vastutust käsitleva otsuse täitmist. Milline on menetluse kord sellisel juhul?
- 15 Mida tuleb teha, et muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitlevat otsust selles liikmesriigis tunnustataks ja täidetaks?
- 16 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, et vaidlustada muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitleva kohtuotsuse tunnustamine? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?
- 17 Millist õigust kohaldab kohus vanemlikku vastutust käsitlevas menetluses, kui laps või pooled ei ela selles liikmesriigis või on eri kodakondsusega?

1 Mida tähendab õiguslik termin „vanemlik vastutus“ igapäevaelus? Millised on vanemliku vastutuse kandja õigused ja kohustused?

Mõiste „vanemlik vastutus“ viitab kõikidele õigustele ja kohustustele, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanemlik hoolitsus (vanema hooldusõigus). Vanematel on kohustus ja õigus hoolitseda oma lapse eest. Vanema hooldusõigus hõlmab õigust hoolitseda lapse isiku ja tema vara eest ning last esindada. Õigus teha lapse eest otsuseid on seega põhimõtteliselt seotud **vanema hooldusõigusega**. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust.

2 Kellel lasub üldjuhul vanemlik vastutus lapse eest?

Nagu 1. küsimuse vastuses juba märgitud, hõlmab mõiste „vanemlik vastutus“ kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust.

Põhimõtteliselt on vanemate ühine hooldusõigus võimalik, kui:

1. laps sünnib omavahel abielus olevatele vanematele;
2. vanemad abielluvad teineteisega pärast lapse sündi;
3. vanemad kinnitavad, et nad soovivad lapse eest ühiselt hoolitseda (hooldusõiguse kinnitused);
4. perekonnakohus (*Familiengericht*) annab neile lapse ühise hooldusõiguse.

Hooldusõiguse kinnitused peavad olema tõestatud nõuetekohases juriidilises vormis. Seda saab teha noorte hoolekande amet (*Jugendamt*), notar või teatavatel juhtudel diplomaatiline välisesindus. Kui vanemad ei tee hooldusõiguse kinnitust ega ole teineteisega abielus, on lapse ainuhooldusõigus emal. Perekonnakohus võib siiski ühe vanema taotlusel anda mõlemale vanemale ühise hooldusõiguse, kui see on lapse parimates huvides. Eeldatakse, et ühine hooldusõigus on lapse parimates huvides, kui teine vanem ei esita ühtki põhjust ühise hooldusõiguse andmata jätmiseks ja kui sellised põhjused ei ole muidu ilmsed.

Saksa õigus eeldab, et üldiselt on lapse parimates huvides suhelda mõlema vanemaga, ja tagab seetõttu lapsele õiguse oma vanematega suhelda. Lisaks on mõlemal vanemal õigus ja kohustus oma lapsega suhelda.

Suhtlusõigus annab vanematele eeskätt õiguse last korrapäraselt näha ja temaga rääkida. Lisaks silmast-silma suhtlemisele hõlmab suhtlus ka kirja ja telefoni teel suhtlemist.

Ülalpidamise tagamine on üldiselt mõlema vanema kohustus. Vanemad võivad ise valida, kuidas nad oma lapsi ülal peavad. Nad võivad näiteks otsustada anda mitterahalise ülalpidamise, peamiselt vanematekodus (majutus, söök, rõivad jne).

3 Kui vanemad ei ole suutelised või ei soovi lapse eest vanemlikku vastutust kanda, kas nende asemele võib määrata mõne teise isiku?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)**.

Kui vanemad lapse eest ei hoolitse, näiteks kuna nad on surnud või neil ei ole õigust last tema isiku või varaga seotud küsimustes esindada, näiteks kuna neilt on võetud vanema hooldusõigus, määrab perekonnakohus lapsele eestkostja.

Kui vanemad ei ole suutelised teatavaid vanema hooldusõiguse aspekte teostama, määrab perekonnakohus lapsele nende aspektide jaoks hooldaja (tsiviilseadustiku (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) § 1909).

4 Kuidas lahendatakse vanemliku vastutuse küsimus, kui vanemad lasevad abielu lahutada või elavad lahus?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)**.

Kui vanematel on ühine hooldusõigus ja nad asuvad lahus elama, jääb neile lapse ühine hooldusõigus olenemata sellest, kas nad on omavahel abielus või mitte. Ühe vanema taotlusel võib perekonnakohus siiski anda ühele vanemale ainuhooldusõiguse. Selline taotlus rahuldatakse teise vanema nõusolekul, välja arvatud juhul, kui laps on vähemalt 14aastane ja vaidleb sellele vastu, või kui leitakse, et ühise hooldusõiguse lõpetamine ja ühele vanemale ainuhooldusõiguse andmine on lapse parimates huvides. Isegi kui vanemad lahutavad, tehakse selline otsus ainult ühe vanema taotlusel, välja arvatud juhul, kui lapse heaolu on ohus.

5 Kui vanemad sõlmivad vanemliku vastutuse küsimuses kokkuleppe, siis milliseid vorminõudeid peavad nad järgima, et kokkulepe oleks õiguslikult siduv?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Lapse ühise hooldusõiguse teostamise korraldus on üldiselt vanemate otsustada ja mingeid konkreetseid vorminõudeid sellele kehtestatud ei ole. Hooldusõiguse teostamise korraldust ei saa siiski õiguslikult siduvalt muuta üksnes kokkuleppega, vaid selleks on vaja perekonnakohtu otsust. Kui vanemad elavad eraldi, võib noorte hoolekande amet aidata neil koostada mõlemale poolele

vastuvõetava vanema hooldusõiguse teostamise kava. Seda kava saab kasutada vanema hooldusõigust käsitlevate kohtuotsuste alusena. Kui vanemad lepivad kokku, et ühele vanemale tuleks anda ainuhooldusõigus, võivad nad perekonnoakohtult taotleda vanema hooldusõiguse üleandmist.

Vanemad võivad ka suhtluskorras kokku leppida vabas vormis. Kui kokkulepe registreeritakse kohtuliku kokkuleppena, on see samaväärne siduva kohtuotsusega ja selle saab vajaduse korral täitmisele pöörata, kui kohus on selle kinnitanud.

6 Kuidas on võimalik vanemliku vastutuse küsimust kohtuväliselt lahendada, kui vanemad ei jõua kokkuleppele?

Kui vanemad ei suuda konflikte ise lahendada, võivad nad pöörduda noorte hoolekande ameti või vabatahtliku noorteabiorganisatsiooni Freie Jugendhilfe poole. Need nõustavad vanemaid ja aitavad neil probleemidest üle saada. Kõigi abiorganisatsioonide andmebaasi leiab veebisaidilt <http://www.dajeb.de>. Vanematel võib aidata vastastikusele kokkuleppele jõuda ka lepitus. Lisateavet perelepituse kohta saab veebisaidilt <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Kui vanemad pöörduvad kohtusse, milliseid last käsitlevaid otsuseid saab kohus teha?

Kohus saab taotluse või ettepaneku alusel teha menetluse käigus otsuseid kõikides küsimustes, mis on seotud vanema hooldusõiguse (sh lapse väljaandmise), suhtlusõiguse ning lapse ülalpidamisega. Kohus peab kõikides menetlusetappides püüdma lahendada konflikte mõlemale poolele vastuvõetaval viisil. Kui vanemad on lahkavaruusel lapsele olulises hooldusõigusega seotud küsimuses, võib kohus anda ühele vanemale õiguse teha sellega seotud otsuseid üksi (*Alleinentscheidungsbefugnis*).

Kui lapse heaolu on ohus, võib kohus igal ajal ja omal algatusel määrata sellise ohu ärahoidmiseks vajalikke meetmeid.

8 Kui kohus otsustab, et lapse eestkostjaks jääb üks vanem, kas see tähendab, et see vanem võib kõiki lapsega seotud asju otsustada ilma neid enne teise vanemaga arutamata?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Mis puudutab vanema hooldusõigust, siis tuleb küsimusele üldiselt vastata jaatavalt. Hooldusõiguseta vanemal ei ole otsustamises osalemise õigust. Tal on siiski suhtlusõigus ja ta võib teiselt vanemalt lapse isikliku olukorra kohta teavet küsida, kui see huvi on õigustatud. Kui aga laps viibib hooldusõigusega vanema nõusolekul või kohtuotsuse alusel (nt suhtlusõiguse teostamise raames) hooldusõiguseta vanema juures, võib hooldusõiguseta vanem otsustada lapse eest hoolitsemisega seotud küsimusi (nt söök) üksi.

9 Kui kohus määrab lapse vanemate ühise eestkoste alla, mida see igapäevaelus tähendab?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)**.

Kui vanematel on lapse ühine hooldusõigus ja nad elavad koos, peavad nad jõudma vastastikku vastuvõetavale lahendusele kõikides vanema hooldusõigusega seotud küsimustes. Kui vanemad elavad eraldi, peavad nad seda tegema ainult lapse jaoks märkimisväärse tähtsusega küsimustes. Igapäevaelu asju on vanemal, kelle juures laps elab, õigus üksi otsustada.

10 Millisesse kohtusse või ametiasutusse peab esitama avalduse seoses vanemliku vastutusega? Milliseid vorminõudeid peab järgima ning millised dokumendid avaldusele lisama?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Enamikul juhtudel on vanema hooldusõiguse ja suhtlusõigusega seotud menetluste puhul pädevad perekonnoakohtud (esimese astme kohtute (*Amtsgerichte*) osakonnad). Kui menetluse algatamine eeldab avalduse esitamist, näiteks ainuhooldusõiguse andmise menetluses, kui vanemad ei ela koos, tuleb avaldust põhjendada. Esitada tuleks juhtumi asjaolud ja tõendid ning lisada avalduses viidatud dokumendid. Avalduses tuleks ühtlasi märkida, kas pooled on juba kasutanud lepitust või muud vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlust. Õigusesindaja on nõutav ainult erandjuhtudel, nt lahutusmenetluse raames esitatud avalduste korral. Kui õigusesindaja kasutamine ei ole kohustuslik, võib avalduse esitada otse pädevale kohtule. Esimese astme kohtutes on selleks kohtu kantseleid (*Rechtsantragstellen*), kus saab registreerida avaldusi ja muid pöördumisi.

Kui vanemad ei ole lapse sünni ajal omavahel abielus, võib hooldusõiguse kinnituse (ühise hooldusõiguse korral) tõestada ametnik, kes on noorte hoolekande ametis (*Jugendamt*) dokumentide eest vastutav isik, notar või teatud juhtudel diplomaatiline välisesindus.

11 Milline on menetluse kord sellistes asjades? Kas on võimalik kohaldada kiirmenetlust?

Vanema hooldusõiguse ja suhtlusõigusega seotud menetlustes kohaldatakse omal algatusel uurimise põhimõtet (*Amtsermittlungsrundsatz*). Selle põhimõtte kohaselt peab kohus uurima kõiki asjakohaseid asjaolusid omal algatusel ega ole seotud poolte väidetega.

Erakorralistel juhtudel võib kohus teha esialgse õiguskaitse määruse, kui see on põhjendatud ja hädavajalik. Kui lapse heaolu on ohus, peab kohus isegi poole taotluseta kontrollima, kas tuleks teha esialgse õiguskaitse määrus või mitte. Kui suhtlusõigust käsitlevas menetluses ei suudeta tähtaja jooksul jõuda mõlemale poolele vastuvõetavale kokkuleppele, peab kohus arutama esialgse õiguskaitse määruse tegemise küsimust vanemate ja noorte hoolekande ametiga.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Isikud, kes ei suuda oma isikliku ja varalise olukorra tõttu menetluskulusid tasuda või kes suudavad neid tasuda vaid osaliselt või osamaksetena, võivad saada tasuta õigusabi, sealhulgas perekonnohkohtu menetlusteks. Tasuta õigusabi eeltingimus on, et kavandatud kohtusse pöördumine või õiguste kaitsmine kohtus annab piisavalt alust arvata, et see osutub edukaks ega näi põhjendamatu. See võimaldab kohtusse pöörduda ka tagasihoidlikumate rahaliste vahenditega inimestel. Tasuta õigusabi puhul katab riik abisaaja osa kohtukuludest ja – kui talle on määratud advokaat – advokaaditasud olenevalt tema sissetulekust kas täielikult või osaliselt.

13 Kas vanemliku vastutuse kohta tehtud otsuse saab edasi kaevata?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Vanema hooldusõiguse / suhtlusõiguse kohta tehtud lahendeid on võimalik edasi kaevata. Ei ole oluline, kas lahend tehti eraldi menetluses või lahutuse kõrvalmenetluses. Edasikaebamine on võimalik mõlemal juhul.

Edasikaebus tuleb esitada ühe kuu jooksul pärast otsuse kirjalikku avaldamist. Vanema hooldusõiguse asjus tehtud esialgse õiguskaitse määrusi saab edasi kaevata ainult juhul, kui need tehti suulise arutamise põhjal. Sellised määruskaebused tuleb esitada kahe nädala jooksul. Suulise arutamisetähtaeg tehtud määrused on lõplikud. Olenemata suulisest arutamisest ei saa edasi kaevata ka suhtlusõigust käsitlevaid esialgse õiguskaitse määrusi. Neil juhtudel on siiski võimalik alustada asja sisulist arutamist. Tasub märkida, et esialgse õiguskaitse määrused kaotavad kehtivuse, kui jõustub sama küsimust käsitlev kohtuotsus.

14 Teatavatel juhtudel võib osutada vajalikuks taotleda kohtult või mõnelt muult ametiasutuselt vanemlikku vastutust käsitleva otsuse täitmist. Milline on menetluse kord sellisel juhul?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Kohus võib määrata isikute väljaandmist ja suhtluskorda käsitleva täitekorralduse rikkumise eest kohustatud isikule sunniraha (*Ordnungsgeld*) ja kui seda ei ole võimalik sisse nõuda, siis kohaldada aresti (*Ordnungshaft*). Teatud juhtudel võib aresti kohaldada ka kohe. Isiku väljaandmist nõudvas või suhtluskorda kehtestavas otsuses nähakse ette täitekorralduse rikkumise tagajärjed. Suurim sunniraha ühe inimese kohta on 25 000 eurot ja aresti maksimaalne kestus kuus kuud. Veel üks võimalik täitemeede on kohustatud isiku suhtes jõu kasutamise korraldus. Lapse suhtes ei ole lubatud kasutada jõudu, kui ta tuleb suhtlusõiguse teostamise võimaldamiseks välja anda. Lapse suhtes tohib jõudu kasutada ainult juhul, kui see on lapse parimates huvides ja kui kohustust ei ole võimalik täita leebemate vahenditega.

15 Mida tuleb teha, et muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitlevat otsust selles liikmesriigis tunnustataks ja täidetak?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Teistes ELi liikmesriikides (v.a Taanis) vanema hooldusõiguse ja suhtlusõiguse kohta tehtud otsuseid tunnustatakse Saksamaal määruse (EÜ) nr 2291/2003 (Brüsseli IIa määrus) alusel ja seetõttu ei ole selleks erimenetlust järgida vaja. Selliste otsuste

tunnustamist on Saksamaal siiski võimalik taotleda ka pädevas perekonakohtus. Seda tunnustamist kohaldatakse kõikide poolte suhtes.

Enne kui teises liikmesriigis vanema hooldusõiguse kohta tehtud otsust saab Saksamaal täita, tuleb taotleda täitmisotsust, nagu on sätestatud Brüsseli IIa määruses, st otsus peab olema Saksamaal täitmiseks heaks kiidetud. Taotlus tuleb esitada liidumaa kõrgeima üldkohtu (*Oberlandesgericht*) asukohas olevale kohalikule perekonakohtule. Täitmistaotlusele tuleks lisada otsuse ärakiri ja päritoluliikmesriigi kohtu tõend, kasutades selleks määruse II lisas esitatud standardvormi. Taotlejaid ei pea esindama advokaat. Teises liikmesriigis elavad taotlejad peavad siiski määrama volitatud esindaja kohtudokumentide vastuvõtmiseks Saksamaal. Perekonakohus teeb otsuse eelneva kohtuistungita. Kohtusekretär väljastab selle otsuse põhjal täitekorralduse. Perekonakohtu otsuse saab edasi kaevata liidumaa kõrgeimasse üldkohtusse. Liidumaa kõrgeima üldkohtu otsuse saab edasi kaevata Saksamaa Liitvabariigi kõrgeimasse üldkohtusse (*Bundesgerichtshof*), kui liidumaa kõrgeim üldkohus seda lubab. Saksamaal vastutavad tunnustamistaotluste ja täitmisotsuste eest ainult 22 perekonakohut rohkem kui 650st. Nende aadressid võib leida veebilehtedelt <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> – „Zuständige Gerichte“ (saksa keeles) ja <http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> – „Competent German courts“ (inglise keeles).

Tuleb märkida, et teatavaid liikmesriikide otsuseid suhtlusõiguse ja ebaseaduslikult ära viidud või enda juurde jäetud laste tagastamise kohta saab Saksamaal tunnustada ja täitmisele pöörata ilma täitmisotsuseta ja tunnustamise vaidlustamise võimaluseta. Vanemliku vastutuse kandjad võivad sellegipoolest ka sel juhul Saksamaa kohtutest sellise otsuse kohta ametlikult täitmisotsust taotleda.

16 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, et vaidlustada muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitleva kohtuotsuse tunnustamine? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Ka sel juhul on eripädevus 22 kohtul, keda on mainitud 15. küsimuse vastuses. Vanema hooldusõigust käsitleva otsuse mittetunnustamise taotlus tuleb esitada selle liidumaa kõrgeima üldkohtu asukohas olevasse perekonakohtusse, kelle tööpiirkonnas on kostja või otsusest mõjutatud lapse harilik viibimiskoht. Muudel juhtudel on pädev see perekonakohus, kelle pädevusse mittetunnustamise huvi või hooldusvajadus kuulub, ning ülejäänud juhtudel Pankow/Weißensee perekonakohus. Selle menetluse algatamisel koondub pädevus kõigis asjaomase lapsega seotud küsimustes üldiselt ühte kohta, s.o üks kohus saab otsustada kõik lapsega seotud küsimused. (Tunnustamise või mittetunnustamise) otsused kehtivad siiski ainult liikmesriigis, kus need tehti. Saksamaal saab sellegipoolest ellu viia mittetunnustamise menetluse, isegi ettevaatusabinõuna.

Esimese astme menetluses ja võimalikus apellatsioonimenetluses kohaldatakse asjakohastel juhtudel täitmisele pööramise lubamist käsitlevaid sätteid.

17 Millist õigust kohaldab kohus vanemlikku vastutust käsitlevas menetluses, kui laps või pooled ei ela selles liikmesriigis või on eri kodakondsusega?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab kõiki õigusi ja kohustusi, mis vanematel lapse suhtes on. Vanemliku vastutuse oluline osa on vanema hooldusõigus. Vanemlik vastutus hõlmab ka lapsega suhtlemist ja lapse ülalpidamise kohustust (vt selgitused 1. küsimusele antud vastuses). Järgmised selgitused käsitlevad **vanemlikku hoolitsust (vanema hooldusõigust)** ja **suhtlusõigust**.

Eristada tuleb kohaldatava õiguse ja kohtualluvusega seotud küsimusi. Vanema hooldusõiguse ja suhtlusõiguse küsimustes on tavaliselt pädevad lapse hariliku viibimiskoha järgsed kohtud ja haldusasutused (määruse (EÜ) nr 2201/2003 artikkel 8 ja Haagi lastekaitse konventsiooni artikkel 5). Kodakondsus ei ole siiski oluline. Ka kohaldatav õigus põhineb Haagi lastekaitse konventsioonil. Selle konventsiooni kohaselt kohaldatakse vanema hooldusõiguse ning suhtlusõiguse andmise, äravõtmise ja teostamise suhtes põhimõtteliselt selle riigi õigust, kus on lapse harilik viibimiskoht. Põhimõtteliselt säilib lapse hariliku viibimiskoha riigi õiguse kohaselt tekkinud vanema hooldusõigus isegi pärast lapse viibimiskoha muutumist. Kui lapse viibimiskoha järgi pädevad Saksa kohtud või haldusasutused teevad vanema hooldusõigust ja suhtlusõigust käsitlevaid korraldusi, reguleerib seda siiski Saksa õigus.

See veebileht on osa portaalist [Teie Euroopa](#).

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

😊 Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 15/12/2020